

La ciutat de València va acollir la setmana passada escriptors i intel·lectuals

València, epicentre cultural

En el marc dels XXI Premis Octubre, la setmana passada van tenir lloc a València el V Encontre d'Escriptors, la II Trobada Internacional de Departaments de Català i el II Simposi Tirant lo Blanc, com també una sèrie de conferències magistrals commemoratives.

Arribaren dimecres i marxaren dissabte de la setmana passada. I la ciutat de València els va acollir un any més. Eren els XXI Premis Octubre, enguany transformats en una de les manifestacions més importants de la cultura catalana. Ha estat la Setmana dels Octubre.

Al llarg d'aquests quatre intensos dies viscuts als recintes de la Universitat Vella de València, tres grans congressos han trobat continuïtat: el V Encontre d'Escriptors, el II Simposi Tirant lo Blanc i la II Trobada Internacional de Departaments de Català. Dins aquest marc, s'han celebrat dues grans commemoracions: d'una banda, el 500 aniversari de la coronació d'Alexandre VI —una de les principals figures de la família dels Borja— i, d'altra banda, el 500 Aniversari del naixement de l'humanista Joan Lluís Vives. Dos aniversaris, de caràcter marcadament europeïsta, van centrar el tema d'una sèrie de conferències magistrals, a les quals van sumar-se una altra dedicada a Llorenç Villalonga —amb motiu de l'inici de la publicació de la biblioteca d'inèdits de Villalonga per edicions 3i4— i una darrera sobre la tradició poètica catalana.

V ENCONTRE D'ESCRITORS

València, així, posava en contacte escriptors, intel·lectuals i personalitats vinguts de més de 25 països.

Sens dubte, enguany la ja tradicional convocatòria del darrer dissabte d'octubre ha fet un

gran salt qualitatiu i quantitatiu cap a Europa.

La confrontació generacional, la mitologia literària de la ciutat de València, les relacions entre cultura, poder i premsa, el futur de la novel·la i del teatre català contemporani han estat els temes que han centrat les taules rodones de l'encontre d'escriptors.

Una programació que consolidava la diversificació temàtica iniciada en l'edició de l'any passat i que, en definitiva, tractava d'afavorir la creació d'un espai on els escriptors joves de tots els Països Catalans puguen viure junts la literatura.

La setmana passada, però, també hi va

haver una novetat molt important que pretenia d'introduir un nou model de taula que afavorira el debat, l'aportació d'idees i projectes, i la posada en comú d'inquietuds i experiències. En definitiva, eliminar les lliçons magistrals i convertir aquestes sessions en debats oberts i plurals.

El problema de la crítica literària va plantejar la necessitat d'una "crítica a la crítica", mentre que per a d'altres, un dels problemes fonamentals amb què s'enfronta la nostra literatura és la pròpia herència literària "convertida en un sistema de mites que impideix anar més lluny".

La "neurosi de la normalització de la literatura catalana" va ser un altre dels fantasmes que van sobrevolar la sala. Una de les conclusions apuntava l'"acceptació sense prejudicis d'aquesta anormalitat com l'originalitat que marca i caracteritza la literatura catalana".

L'impacte dels mitjans àudio-visuals sobre la literatura i la cultura va centrar part del debat entre escriptors i intel·lectuals, com també la instrumentalització de la cultura i els mitjans de comunicació per part del poder polític. Durant el debat hi va haver referències als mites de l'objectivitat i l'existència d'un quart poder en mans dels mitjans de comunicació. Finalment, una altra qüestió que va marcar aquestes sessions va ser la mateixa creació literària i el compromís de l'escriptor amb la seua llengua i el seu entorn.

Miquel Batllori, historiador i erudit, va pronunciar una conferència magistral sobre la família Borja.

RAFA GIL

II SIMPOSI TIRANT LO BLANC

Un altre important encontre

A l'esquerra, els caps de Departament de català reunits en la II Trobada Internacional. A la dreta, reunió d'experts en estudis tirantians, dins el II Simposi Tirant lo Blanc, coordinat pel professor Albert Hauf.

RAFA GIL

de la Setmana dels Octubre ha estat aquest II Simposi Tirant lo Blanc, que ha tingut com a principal objectiu fer una anàlisi crítica dels avanços en els estudis tirantians dels últims anys, tant en el camp de les edicions com en el dels estudis lingüístics, històrics i literaris. Al llarg de diverses reunions, experts en el tema van informar de les novetats i van impulsar conjuntament nous projectes d'estudi.

En definitiva, aquest simposi impulsat per les activitats paral·leles dels Premis Octubre 1991 –arran de la commemoració dels 500 anys de la publicació de l'obra de Joanot Martorell– va reunir els millors especialistes en aquest clàssic: Albert Hauf, Lola Badia, Jordi Colomina, Curt Witllin, Ferran Garcia-Oliver, Vicent Escartí, Joan Pellicer i Jaume Fuster...

Segons els participants i coordinadors, la importància d'aquesta trobada ha estat el fet de posar en contacte els experts entre ells mateixos i amb la ciutat de València, i la consolidació definitiva del Tirant lo Blanc com a obra més clàssica i universal de la literatura catalana.

II TROBADA INTERNACIONAL DE DEPARTAMENTS DE CATALA

Al voltant de cent representants de departaments de català de diverses universitats, tant estrangeres com dels Països Catalans, van reunir-se per segona vegada a València per tal de posar al dia i reelaborar el pla de coordinació de l'ensenyament i de la difusió de la cultura catalana en el camp acadèmic arreu del món.

Segons Ramon Pla, un dels coordinadors d'aquesta trobada, un dels objectius principals és tractar de saber què s'ha investigat fins ara, què s'investiga actualment i cap a on val la pena orientar l'activitat investigadora. Aquesta qüestió és fonamental per a la catalanofilia, com també la recerca d'instruments aptes per a l'estudi de la llengua catalana als països estrangers. Un altre tema que ha ocupat els especialistes ha estat l'homogeneïtzació dels plans d'estudi en l'àmbit de les universitats catalanes i estrangeres, dins el programa Erasmus.

En tot cas, sembla que en aquests moments només és possible reunir els caps de Departament de Català d'arreu del món a València i gràcies a la infraestructura i organització ofertes per la Fundació Ausiàs March dins el marc dels Premis Octubre.

CONFERÈNCIES MAGISTRALS

Cada vesprada de la setmana dels octubre, el paranimf de la Universitat es va omplir per rebre les paraules de quatre ponents de màxima categoria. El pare jesuïta Miquel Batllori, membre de l'Institut d'Estudis Catalans, historiador i erudit infatigable, va obrir el foc amb una conferència sobre els quatre grans Borja: Cèsar, Lucrecia, Roderic i Francesc.

El pare Batllori va analitzar l'elecció de Roderic Borja com a papa Alexandre VI el 1492, explicant les causes i circumstàncies polítiques i religioses que hi van intervenir. També va repassar el paper dels

dos fills més rellevants, Lucrecia i Cèsar, i el retorn dels Borja a Roma amb Francesc Borja, general dels jesuïtes i fundador del Col·legi Romà.

I després dels Borja, vingué Llorenç Villalonga de la mà de Joaquim Molas. El catedràtic de llengua i literatura de la Universitat de Barcelona va comparar les figures de Villalonga i Mercè Rodoreda, tant per la seua trajectòria com pel seu estil més preocupat de fer literatura vàlida per ella mateixa, sovint metaliteratura, que per narrar una història concreta.

De Llorenç Villalonga a Lluís Vives. Luigi Gallinari, catedràtic de la Universitat de Roma i autor d'algunes de les edicions més importants dels textos de l'humanista valencià, dissertà sobre "El pensament pedagògic de Joan Lluís Vives". Gallinari va destacar l'originalitat del pensador valencià, que va ser capdavanter en l'aventura de sistematitzar la cultura i eliminar el principi d'autoritat per extraure'n les conclusions que permeten avançar en el coneixement de manera rigorosa.

Marie Claire Zimmermann, professora de la Sorbona, va posar el punt final a les conferències amb una dissertació sobre "la tradició poètica catalana com a expressió de la unitat de la llengua". La professora Zimmermann va demostrar l'amplària dels seus coneixements sobre la nostra literatura i, amb nombrosos exemples, va demostrar que el conreu de la poesia catalana al llarg de la història havia estat sempre una manera "natural" d'exterioritzar la unitat de la llengua.

Maite Ferrando